

Кр 5-1
Л85

ДРАГАНОВ

ИСТЕРИЧНИ ВЕЕРИ

891.81-1.

185

ИНВ. № 3766

ТЕОДОР ДРАГАНОВ

ИСТЕРИЧНИ ВЕЕРИ

На уредово фабрико
титанце = Вунасе =

П. Драганов - 30 май, 1923г.

У. Ямбол

891.81-1
185x14

Даръ отъ П. Драганов
Ямбол, 19... г.

Еволюционния път е конусовидни спирали. Шеметни са последните стъпки при всеки връх — напомнят падение. — Но там са разкрити нови хоризонти, които навлизат през другия връх за нов етап и ново повторение. Има една своеобразност: външния израз е заблуда — без вниманието на импулса.

Днес, или по-точно от известно време, живеем живота на древността. — (Стремеж към опростяването — в изкуството — и разкриването на всеки символ, който срещаме по своя път). Смели духове разкриват нашия живот, който носим като *спяща култура*.

Невга: някои са писали на глина, камък и папирус — дълбоките разяснения на символите, които срещаме на всяка стъпка, а малцина са, които проумяват тайния път на хорските сърца — унесени в пътя на свие прозрение... Всеки вижда сплетените линии, които разкриват това начало, но затворен е усета на техния божествен дар: интуицията. — С неведение стоят пред вътрешния израз — уловен, превъплотен от умела ръка, но творба за малцина. Тя е за тези, които са минали тайните пътеки на откровението.

«Истерични веери» е тайно съчетание на слова, които ни водят в неznайни страни, където минават мъртви процесии и живеят чудни форми, неподатливи за нашия език.

Звучни акорди ромонят у нас.

Богатство има във всеки: цветовете на джгата.

Този, който вижда, чува и усеща — не с пипалата на своите коси, а с тъмния полъх на утрин лъч: в него ще отекне тайния шепот на сянката ни: Самотността. За него е този низ от песни — кръг от перли на една бурна душа, в който поета разбулва дълбокия мрак на всеки дух:

Сега съм далече от твоите брегове —
и не помня среднощната вахта:
в тържеството на лунатици ветрове,
таен е поплътния бяг на мойта яхта.

Всеки образ се възправя пред нас, като невзрачен порив — живителен полъх на дален край:

Със скалпа на Сигнала слънцето свири в бели иероглифи..

Или в пристъп на сили кагато мълви:

О разплътен смях на сивата нощ из стъклени флакри..

Странни постижения: в кръга на духа.

Това са песните на бяло прозрение — усмивката на всеки мъдр час, който носи безумието: в очите на страха през всяка идна нощ...

Лъчист в *скръбта*, неговия подем, при все че лежи на брачно ложе с тъмните покрусени всяко сърце, — в един поглед открива тайни — потайната глъб на своя чар.

Каква светла бездна в него, за да се пее като псалом:

Безсилие отсичаше тихо чело
в безкръвната магесница — Печал...

Повратен повик към бездна и вис, които крият миров топлик, от който блика струи алена кръв и трепти в очите на късни мечти:

Пред слеп праг — аз спрях на прецвтял сал,
пред хвалебните жалби на глуха стреха.

Това са пръски — струи на подем, който влива живот в ръцете — цветен акорд...

Теодор Драганов не познава дните на ничии вжжеиграчи; той твори, за да се освободи от своя шемет, когато люлее в самотност радосната мъка на своята кръв:

И дървесата в кафява сен цветили
моя вечен Юли от мъка и зной —
разляха тъмни стонове, вжзвисили
тягостните кули на моя лих порой.

Вечно прозрение в очите на белязан — унесен в тжгата на свиша струна, която ржми като сапфирна песен в звжливите струи на планинска повест:

И моя блен е болката заспала
в белите полета на мжлчанието...

Каква титанична гржд ни открива отломката на един дух, който раздипля неведоми трели, за да умири всеки ропот, кипеж и ураган.

Някога: по отжпкан друм — бойна колесница: Изкуството. Пред нея, след нея ликтори бягат... Конски опашки се развяват по тях. Уви: те са слепи и глухи до смърт. Кряска им звучи страшно и свирепо, защото е призив на неми уста — нямат език...

Горко на слепите и глухи водачи — тези, които нямат език...

Т. Драганов не е тржбач на кряска, а мжлко шжпне в тжма и зрак волната отрада на своя сжн:

И — в сподавен тжтен — надолу аз вея по стжпалата на седмоцветния ти грях:

нощ развял

— играе джд над лагуни,

И в ноца: безлик се разбива прецвтялия сжн над тях:
вжзвестен — с кобен пламжк в очите на карнавални
Тайфуни —

тих и прецвтял

моя сжн под надгробните морни луни.

Той живее с примирена гордост в синия покой на *Самотността*, а *тя* е храм: от него ехтят слжчеви слова:

И няма да вжзджхна — простете
да кажа — аз помня свирепата гора...

— Слова на силен дух, който вижда своите следи в късния белег на ранна полунощ. По нея зреят поломени мечти — хармония във всеки поврат. Той пие лжчите на светла звезда — и пее в унес: прозрението след своето отпжтуване — далечната песен на своята мъка:

Енгонади от змии през блатен взор
люлеят моите снежни миражи...

Бездна и звуци налитат, като сжн във всеки мжртав слог..

Цветна — омайно звучна топлина лжчат:

Цветните сенки на сетни акварели...

Стегнатия стих открива нови хоризонти, по които слитат рой блудни звезди; — едва косват черните води, които пажят тайната на вик:

Отминаха ме — и сжн заговори сжс смжрта...

Сжрдечна изповед: в очите на сенки — вгледани в мрака на черен вир. А там се виждат пжтеки от блясжк: матовото злато на скжпи часове... Той приглася на своята лрия:

— и ще рона

тих, горестен зной над блудна каландрона.

Като отровен спомен над него кржжи въпроса на Пилата към Христос:

Що е Истина?...

Чийто боен призив пжлзи по листата в тжмната гора: живота ни. Той буди кръвта и мжртвата повест на всяка руина, които носим: без болка и срам...

Аз вярвам, че тези, които виждат, чуват и усещат — не като ликторите, уморени от бяг, ще почувствуват глжбината на светлите трели — родени в самота.

Те са дар за всеки, който чувства злжчната гавра на своя живот:

Аз исках да се вжрна, но угасна
предвечния факел на сетния бог...

Вжплотения зов — тишина тласна,
като лжчиста рана на буден порок.

Т. ЧАКЖРМОВ.

Високо във миражен кръстопът — със сетен блясък отзвънват луни
притомата на моя първи сън над цветните лагуни ...

И в приспивни лабиринти, ти минаваш — бледен призрак,
като вопли в мистичен припадък: тъй опржскан пак
с кръговрата на своя трепетен цвет, о сън... о страх —
и впиваш — през светкавичен шепот в бездната — своя блуден смях.

О ведър крах
сред белоснежния пръстен на тихата печал:
безначален порой в черните панорами е развял
нелепото благословение на ранния ти страх -- —

И — в сподавен тътен — надолу — аз вея по стъпалата на седмо-
цветния ти грях: —

нощ развял —

играе дъжд над лагуни,

и в ноца — безлик — се разбива прецъфтялия сън над тях:
възвестен с кобен пламък в очите на карнавални Тайфуни —
тих и прецъфтял — моя сън под надгробните морни луни.

СЕРПАНТИНИ

Il vere rubentia cantita
venit avls.

Cotte.

СПОМЕН — мъгливост свири на обтегнат студ,
през ранните баркароли на мрака . . .
В безликия застой на далечен смут
душата ми твоите стъпки не чака.

Останах далече зад тебе, защото
стъпките на сърцето си забравих:
в ажурно-светлия мираж, окото
на снѝя сѝс степна усмивка се разби.

Просѝница е посѝрналия обет —
и носи като дявола ланити,
чѝ малката искра потѝмне без привет,
като хищна дѝга над нощ разбита.

Остана ми спомена за изгнанието,
като клѝн в клѝнтежа на ветѝра,
разбития смях на отчаянието —
и петната на разтлената хетѝра.

И аз сѝм далеч от твоите брегове —
и не помня среднощната вахта:
в тѝржеството на лунатици ветрове,
таен е попѝтния бяг на моята яхта.

ЕНГОНАДИ от змии през блатен взор
люлеят моите снежни миражи . . .

Под сивия веер на глѝхнал кръгозор
златния песѝк ще ми покаже —
пак — слѝнчевите слѝди на своя позор
от морните сенки на пѝрвите вѝжа.

Но ти, когато грѝха мина, така жѝлт —
боядисан от дявола на друг простѝр —
твоя трѝпен сѝн ще ли ти разкаже
за сетния бряг на своя затвор?

Енгонади от змии през блатен взор
люлеят моите снежни миражи . . .

ОТМИНАХА ме — и сѝн заговори сѝс смърта,
но аз бях готов за беззвучната реч —
безпѝтни спомени разтваряше кръвта
на мойто утро — мираж мъртав и далеч.

И дървесата в кафява сен цветили
моя вечен Юли от мъка и зной —
разляха тъмни стонове, възвисили
тягостните кули на моя лих порой,

Но твоя сѝн, о моя любов, говори,
че над мен върховна жажда все тежи —
и «утре» заблудата ще повтори
през първия лес от невзрачни мрежи.

И — някога — трѝпен и неравен ще спре
лѝчистия стяг на желанието,
но мрака ще е стѝпка — и тя не ще огрей
светлия бряг зад изгнанието.

И аз — непрерывния плѝсѝк на сѝня —
ще мина и ще се върна по наклона
на своя несвесен лаг — и ще роня
тих, горестен зной над блудна каландрона.

СРЕЩА . . . но аз спрех за отмора,
като беглец през черна памет —
и моя взор милва безброда
на степите от изповед; —
и исках — пак — да забравя,
че твоята мечта е вѝн —
и — с жад — неизменно отравя —
край мен — очите на първия сѝн.

С ЛИКА на миналите ноци,
моя далечен празник люлее —
върху тръпни наклони още —
скръбния диск на своя полюлей.

И вея през ледния пръстен
на моите пролетни бури —
с яс снежна безстрастност кръстен —
в бледния вик на кобни лазури.

Недогаснал първия празник
от сетни руини без взор тръби,
по него след лихия заник
снят над призрачен праг скърби.

Тихо през сн, аз те чувам — ти пееш,
o Sancta Maria . . .

МОМБЕРТ.

С печал в разсипани сини здрачини —
и в своя гибелен, угаснал празник,
моя кръг е тих сред вечните градини —
и бел от язвата на лунния заник.

И моя блен е болката заспала
в белите полета на малчанието:
безбурната болка, отдала —
сама — своя брег на отчаянието.

Там светлосиния покров люлее
безпаметния кораб на смърта —
и задъхан — безлик — немее
вечния плисък на скръбта.

НАД пустинните площади — вече — трета нощ тръби
и свива — високо — дрезгав вик проливния дъжд... —
Спомен от смирена святост някой в мен разбива и скърби
с горчивите кръстоносни пладни на зряла ржж.

А помня миналото — блен, помня лунните триреми —
през скръбния молепсан смях на слепи лесове —
и зная: всяка вечер мълчалива ще задреме, —
разтързната и черна, но никой не ще зове...

Че жаждата: да забравя вледенелите пръсти
на своя страх — от жад — върху восъчна пустиня,
завява с личистия поглед на беззвучно «прости» —,
включено в третия сян на мъртвата скиния.

И далеч — тъй тих — с молитвен стон първия бог,
залязва във вълните на здрачни хоризонти: —
през вихър — надгробна песен е талаза синеок
на морния лаг — и с дух от спазми над мен кянти.

ХАЛЮЦИНИРАНИ

ПОЛУНОЩИ.

Sentenza

(Ламентация)

В просълзения осип на тъмнините —
поискам ли да те отрека:
хищни осветления с язва обвити
вдъхират и повръщат моята ръка.

И в припадък, ръката ми отпуска
присядата над твоите вечни погроми —
и в полусън, сред стъкла от черна вихрушка
всяка прелест спира в безшумни истоми.

О Енциана на Слъня! — Затворен с жал и бес
пред стъпалата на призрачна гилотина,
след стъпките ми треперят: Мене... Текел... Фарес.

И нейде: по брега на светата ЛАВИНА
твоего «Люби живота» погребва безвест
своя разсипан пръстен сред жалбите на Фрина.

СРЕД кървавите сажди на дунатичен сян:
в душата ми застина — печално, уморено —
плача на твоята светлост (о вихрено любил!)
— от гробните приливи на звън: — предвечно звено

В моя сян — как викат там капки кръв по мен
— сред стъпките на писък, в Пилатова градина! —;
Христос ме там оплаква, пред факлите смирен —
и глътне бледно в развений лес: Що е Истина?

Асансьор

(Халюцинация)

Като надгробен валс, в урагана ^{на} своята изповед —
сяс скалпа на Сигнала — слянето свири в бели иероглифи..
В демоничен захлас — нагоре — тракат цифри в черен полет —,
озъбени стени от огън — през седем луни в миг — над слепи извиви.

И пак възвръщане — през вой — над некролога на свирепа врата:
с пламнал писък през камбанния ридяющ стон трепери млечния път;
от полунощ обсаждат храма: призраци вихра мъгла —
с застинал лик — разпнати цифри от врани над бяла смърт.

Ридае замръкналия повея . . . Аз плаша сам своя страх на моста:
сърцето ми се удря в сълницата на ослепял инквизитор,
когато цветята светят с лагунния плясък на гореста:
сред — новолуние, клади, сеч, отстъпление и позор.

И цигулката на пътуващ удавник отсича в див притън —
една сляпа пауза със шмеха на четирите ветрове: —
и тъй целомъдрена и вечно своя, като «квит» насън —
разпръснала убийствен плам — из моите неми мечти сневе.

О пауза — с болния възторг на безумните друми! --
О разпътен смях на сивата нощ из стъклени фиакри, —
само теб аз зная: всеки заник е смърт от лауданум —
и всеки лъч — като кошмар — морен поглед под Сигнала крий.

Погребение.

С лъх на единайсет изплашени нощи
в мантела на земеръс — без сърца —
над нас слизаха черни, чаруищи
врати от керванен сняг със степни лица . . . —
Безсилие отсичаше тихо чело
в безкръвната магесница Печал —
и пляска на ноща от черно стъкло,
люлееше в плач ръката на Ваал . . .
И бледи от буря — и в нозете на мраз —
заспади с писък в разбития лай —
бледните изрязаха тоги над нас,
с веселите жалби на капки от Рай.

ОТЛИВ.

ЗАСПИ, о мой блуден предян
на черните взбунени води! —
От кобна сърдечност огрян
в мен някой безверие реди.

Моята синя притома
кръжи в непросветен талаз —
и нейния паднал ромон
люлее нестихващ отглас.

Смутен и незная — зная —
в протяжния вихър — навсегда,
от светлост към черни омаи
застина траурна следа.

И в отровна пристан израстна
на миналото живия кръст — :
в рой спомени — безгласна —
чезне ликът ѝ от сян и пръст.

В ЧЕМЕРНИЯ факел на лунни фанфази,
бели простори развяват, разгарят
часа на строгите, отровни вази —
по кобната подкова на лих кръстопът.

А в пламък от злато печална чака —
строшената гривна на двете перли,
и белия повей рони из мрака
цветните сенки на сетни акварели.

АЗ ИСКАХ да се върна, но угасна
предвечния факел на сетния бог...
Вяплотения зов тишина тласна,
като лъчиста рана на буден порок.

И в своето млчание, издигнал
към вис разплетената пепел на греха:
пред слеп праг — аз — спрях на прецафтял сал,
пред хвалебните жалби на глуха стреха

И пак: филиграни от мъртви звезди —
обвити с нощния кикот на дъжда —
отсичат над бездни гилотинни греди:
измамните тръпки на трагична жажда.

ВЪРНЕТЕ ми ведрата привечер
в моята слънчева занесеност —
и аз — тих — ще отмина далече
по стъпките на светла безконечност.

И няма да въздъхна — простете
да кажа — аз помня свирепата Гора:
слънцето, черното слънце там сплете —
и спре своята гибелна зоря...

АЗ ПРЕМИНАХ край тебе — и ти черна гореше,
окъпана от тласка на искупителната истина:
любовта бе потърсила своето възмездие: — но не беше
ли това първия спомен за гроба на миналата проказа,
о малка Фрина? — —

В предутрин сян: последните ни думи;
като аеролити се врязаха в надгробната плоча
на миналото: — безверие — съградение без предел,
където се прибират стонове на огъня — и измамите
цъвтят без цел
по залостените друми.

Моята изповед ме уморява —
и аз имам само своята печал,
която неотменно разпилява
мечтите ми през отровен вуал.
Но няма да те спра и моля
когато ти си тук и те срещна:
затворен под вековните стволи —
край мен, аз те виждам вечно далечна . . .
И няма да чезна — и нищо не желая:
без желаниа отминах безплодните пустини —,
всяка радост — тук — е сълза на безкрая —
и бродница без лик от рой години.

Удавница — черна, няма мечтата да се върне в живота,
където дявола, като пустинна локва,
израства и умира — всеки миг — под сплетените стволи
на бездушната, неверна Мощ.

И — в отровни далечини, всяка котва
на спомените към Валхала, ме моли —
и спира, и търси увехналата утеха
под повехналия стон на моята нощ

А през мъртви бледнини отплува първата младост,
но ти не искай да угаснеш: помни своя рай! —
Безумието те чака пред всеки праг със радост,
и тя ще ти повтаря разпиляна, неотменна пред своя край:
помни . . . помни, че силна е смъртта: властна — невидима
и всемогъща — —

И в дима —
и през лазурните сажди на ноща,
когато с хармонично — тихи вопли зашепне пролетния лес,
и — замечтана — пред теб спре спомен,
като факел предразсветен —
и светне:
ти ликувай, че това е мечтата на твоето «днес»
— и никога не ме зови — и никога не минавай
с отворени очи край мен . . .

Или тихо . . . тихо, защото аз вярвам, че само те сънувах,
като пролет от безбурна, цветна надзвездност,
когато по твоята отбулена светлост забленивах,
т.жй рано: захластнат по стъпките на своята безследност.

Есен.

С твоите уморени струи, о есен,
ржката на скръбта ще израстне —
отровна като твоя развезан Весден —
като убийца безродна, безгласна.

Че спомена оглежда чемерни цветя
сред плисъка на звънните талази —
и сивата печал на разтленна мечта,
като приказан мъчител ме пази.

Но моята жажда няма да разсхмне,
когато — свирепа —, о есен разбиеш
прагът на моето «вчера» сред стръмни
тъмнини от вихър в пасхален кантеж.

И ти в разгулна мъгливост залостена,
бездомна, подранила ще се върнеш без вест, —
като безнадежник със своята сирена
през сивите жалби на далечен лес.

КОГАТО сларейте делят ноца над своите сърца —
душата ми ще мине, Доре, над затворения кат:
без взор, без памет — през морния смут на синята мъгла,
като звезден лъх към своя кръстопът.

И там — далеч от бледния трепет на гласът
по загубения — навеки — син покой —
в лъчистия наклон на светъл кръстопат,
ще заспи — и сънят ще бъде само твой.

Laguna del muerte.

Над степите — развезан — пролетния лях притиска,
и рее в лазурни изгнания своята подкова — —
След болната пролет спомените ронят обелиска
на своя разнебитен сян от цафнала отрова.

И брегът, горестния бряг на небесната локва,
изрязва в ужас желтия смях на болен повей
от пролет: бездушна, в припадък без цвет, без котва,
когато Харон е малка птичка от цветен елей.

О пролет: лагуна на жадния вихър за живот —
в пороя на твоите цветнолики копия —
до вечен покой — твоя канкан чертай невесел брод —
и през там: трапки, сняг и занесеност вопият.

Sine ira et studio.

С мъртви приветствия моите дни идеха разбити и сиви —
и моето Елдорадо с таен ужас всяка вечер
ми връщаше заклятията с гибелни призиви:
бродници в безпътие, без бряг, печални и далечни.

И моя отвлечен, болен мираж заявяваше с горест и смут,
по снежните, вихри стъкла на моя безначален мир
от: наклони фосфор, шеметни звънарни, буря, печал и смут —
сред скосените стъпки на моя тих, преспиван безспир.

И моите кошмарни картини, като безгласни мълнии
се извърщаха от корнизите на черните здания —
и в морен спомен израстваше над вечерните черни вълни
сред звън — лика на една мечта: бяла и цяла от рани.

А над нея — по другия бряг — минаваха и се връщаха,
като отвеяни стъпки на дявола гробните сенки
на ранните и сестри — отхвърлени: в снъга на старата къща,
и морни в язвата на своите горестни пътеки.

Но аз няма да мина вече през чугунния нагон на мрака:
призраците разлюбих — и не искам пак да се повтори
нито миг от заблудата: сняг верите отнесе и протрака
в моя сян — през студът на изгнанието — с тихи взори.

И не чакам никого да дойде, когато навън георгини
отвяват през жалтия плач на есента своя поглед,
когато небето се лее в страстен дъжд над мъртви градини
от: светец траур, жалби, фанфари, непросветен плач и лед.

Вятъра — неприютник ще свие просветлен кръг от молитви
по плахите стъкла — венчани с покаянието —
и в късна полунощ, кога притихнат — навън — стрехи и ветви,
аз ще свалям своята утеха — пак — от страданието.

Възвръщане.

С тъмните коси на сплетени поличби
отнесоха сълзите своите тайни —
и при морното възвръщане ти вече
отзвучала — в път — при всички незнайни.

Мойте минали стъпки се извикваха
с печал по безбурната, синя пристан,
и вечерните повеи измиваха
серпантините на сляп талисман.

А стария плисък пак свири на страна,
през писъка на тъпо величие...
От първата отрова: кръстът остана
набожен съл на спомена далече..